

SLOVÁ V ČERENI

*Komentár kardinála
Jána Chryzostoma Korca
ku krížovej ceste, ktorou prešiel
vo svojom zápase o vieru, nádej
a budúcnosť svojho národa*

Ján Szelepcsényi

EDÍCIA
PROFILY

SLOVÁ V ČERENI

Ján Szelepcsényi

SLOVÁ V ČERENI

Ján Szelepcsényi

*Komentár kardinála
Jána Chryzostoma Korca
ku krížovej ceste, ktorou prešiel
vo svojom zápase o vieru, nádej
a budúcnosť svojho národa*

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2022

© Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o., Trnava 2022

ISBN 978-80-8161-548-1

Obsah

Predslov.....	9
1. Trnistá cesta za poslaním	19
2. O zodpovednosti, nádeji a láske.....	49
3. Načo je človeku Pán Boh	59
4. Viera a pokoj.....	71
5. Viera a šťastie.....	81
6. Cirkev a občan.....	91
7. Cirkev a štát.....	101
8. Je naša Cirkev jednotná?	113
9. Cirkev a jej „životné prostredie“	125
10. Cirkev a rodina.....	137
11. Rodina a hrozby dneška	147
12. Demografický vývoj alebo Cirkev bez ľudí.....	160
13. Keď slovenský kardinál prednáša rímskemu pápežovi	168
14. Uznanie akademického sveta.....	181
15. O úcte k Panne Márii.....	195
Príloha.....	207

Predslov

Ak by sme chceli zistiť, čím osud obdaril slovenský národ, stále sa nám budú pod nohy pliesť kapitoly biedy, skromnosti a nedostatku. Tie v obkolesení bohatými národmi pôsobili ako ťarcha navyše. Vedomie zaostávania umocňovalo našu chudobu a biedu. O to vzácnejšie sú prípady osobností, ktoré sa napriek osudovej i materiálnej nepriazni vypracovali na úroveň ďaleko presahujúcu hranice, ktoré ináč neúprosne brzdili náš rozvoj. Nebola to len železná opona, investičná podvýživa alebo zúfalý pocit bezmocnosti. V neposlednom rade to bol aj nedostatok sebadôvery, pocit, že žijeme v čoraz biednejších pomeroch, či pocit, že sme tu len preto, aby tí bohatší mali nejakú mieru pokroku a teda zdroj sebaistoty a odhodlania. Naša bieda bola sebavedomím tých druhých.

Ján Chryzostom Korec, syn robotníka v Baťovej továrni v Bošanoch, bol do polnoci 13. apríla 1950 príslušníkom Rádu jezuitov. Po tejto noci, ktorá sa do slovenských dejín zapísala pod príhodným názvom „barbarská noc“, bol Ján Chryzostom Korec formálne síce ešte stále členom Spoločnosti Ježišovej, no v skutočnosti prišlo spoločenstvo jezuitov, rovnako ako spoločenstvá ostatných mužských a ženských reholí, o právnu, materiálnu a personálnu základňu, bez ktorej sa program rehoľného života nedal uskutočniť.

Majetok reholí zhabal štát, knižnice vykonávatelia podvážali do odpadu a mužských rehoľníkov sústredila policajná moc do koncentračných táborov. Tých mladších, ktorých verejnosť pozná pod prezývkou „čierni baróni“, povolali na vojenskú prezenčnú službu do takzvaných Pomocných technických práporov (PTP). Táto služba mala v skutočnosti charakter viacročných nútených prác v baniach, kameňolomoch, pri výstavbe mohutných inžinierskych stavieb a podobne.

Tých starších či neschopných vojenskej služby zo zdravotných dôvodov poslala vrchnosť do civilu. Tam sa mali zamestnať v občianskych povolaniach, pričom Štátna bezpečnosť dbala o to, aby sa budúci zamestnávateľia včas dozvedeli, akú „voš“ si púšťajú do kožucha...

Tento zásah štátnej moci do osudu členov rádu bol krutý a neúprosný. Predstavy rehoľníkov o budúcnosti naplnej službe Pánovi a dobru sa skončili v troskách, ktorých odstraňovanie zo života a mysle si vyžadovalo silnú vieru a doživotné odhodlanie.

Na týchto zrúcaninách sa po čase zrodila a vyrástla takzvaná tajná cirkev. Jej jadrom bol utajený klérus, rehoľníci v civilnom ošatení a veriaci odhodlaní riskovať

pre vieru svoju existenciu alebo budúcnosť svojich detí. Príslušníci tohto ostro sledovaného spoločenstva cez deň pracovali ako robotníci a vo voľnom čase, väčšinou večer a v noci sa pripravovali v utajenom kňazskom seminári na rovnako utajené kňazské povolanie. Ženy, ktoré sa zapojili do aktivít tajnej cirkvi, sa ujali „edičnej činnosti“. Bola to výroba samizdatov (prepisovanie rukopisov s duchovnými textami na písacom stroji, pretože rozmnožovacie stroje boli predmetom zvlášť ostrej ochrany, aby sa nemohli použiť na túto ilegálnu vzdelávaciu činnosť, ktorá bola vopred klasifikovaná ako „protištátna“) a ich roznášanie – distribúcia.

Ján Chryzostom Korec sa tiež musel pohybovať v rámci tejto šablóny násilia, ktoré malo za cieľ prevychovať niekdajších rehoľníkov, rozumej ideologických diverzantov, na oddaných občanov socialistickej vlasti. Jeho prednosťou bolo to, že v čase barbarskej noci mal už ukončenú kňazskú prípravu a filozofické i teologické vzdelanie. Tak mohol byť zakrátko v tajnosti vysvätený za kňaza a po roku za biskupa. Tým sa vytvorili predpoklady na výchovu a vysviacku kňazov, ktoré zabezpečili, aby Katolícku cirkev neohrozil či neparalyzoval nedostatok duchovných.

Začala sa nová etapa Korcovej životnej dráhy. Jej charakteristickou črtou boli neuveriteľne skromné podmienky – či na život alebo na tajnú výchovu kňazského dorastu. Popri práci robotníka, ktorou si zabezpečoval základné existenčné potreby, písal učebné texty pre bohoslovcov, prednášal mladým adeptom kňazstva, viedol duchovné cvičenia. A k tomu ešte pribudla literárna a vedecká činnosť, ktorej výsledkom bolo niekoľko desiatok najprv samizdatových, neskôr riadne vydaných publikácií.

Tento rozmach, ak je toto krásne slovo vhodné na popis zúfalého úsilia o prežitie, prerušovali najprv výsluchy, vyšetrovacia väzba, neskôr súd a trest vo výške 12 rokov väzenia – za vlastizrada a protištátnu činnosť vykonávanú vo vzťahu k Ježišovi Kristovi a jeho nástupcovi vo Vatikáne.

Korec si z trestu „odpykal“ plných desať rokov. Z väzenia ho prepustili v roku 1968. Až do dosiahnutia dôchodkového veku pracoval ďalej v rôznych robotníckych povolaniach. Svoje kňazské povolanie mohol vykonávať len potajomky, lebo štátna moc mu odmietala dať takzvaný štátny súhlas na výkon kňazského povolania. Obrat pri niesli až udalosti v novembri 1989. V roku 1990 sa stal na krátko rektorom kňazského seminára v Bratislave. V tom istom roku ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za sídelného biskupa Nitrianskej diecézy, krátko nato v júni 1991 za prvého slovenského mimokúriijného kardinála. Zomrel 24. októbra 2015 v Nitre.

S otcom kardinálom som sa zoznámil v čase jeho pôsobenia v kňazskom seminári. Sporadické stretnutia v rámci televíznych diskusií v roku 1997 prerástli do väčšieho projektu, pozostávajúceho z 15 polhodinových televíznych relácií pod názvom *Slová v čerani*, venovaných rozmanitým otázkam spoločenského i duchovného života. Príprava na tieto vystúpenia mi umožnila bližšie spoznať názory kardinála Korca. Neexistovala hádam jediná otázka spoločenského a duchovného života, ku ktorej by nemal vyhranený a filozoficky i nábožensky zdôvodnený názor. S rovnakým záujmom sledoval spoločenský vývoj Slovenska. Nikdy neváhal zaujať jasné stanovisko k aktuálnym problémom politického a spoločenského života, v ktorom presadzoval

vieru a mravnosť ako základ spoločenského vývoja samostatného Slovenska.

Hĺbka a presvedčivosť jeho poznania a posolstvo jeho literárneho diela vyhradili kardinálovi Korcovi trvalé miesto v našej duchovnej kultúre. V snahe pomôcť životnosti jeho myšlienok a prítomnosť jeho posolstva svojmu milovanému národu som zostavil tento záznam z našich stretnutí. Úvodná časť je vlastne akýmsi komentárom k jeho vlastnému životu, interpretáciou jeho zážitkov, skúseností, poznatkov. Isteže, všade dominuje jeho viera a výklad Božej lásky, ktorú považuje za kľúč k riešeniu osobných i spoločenských problémov. Podľa jeho názorov človek by sa mal orientovať v hodnotení vlastného bytia i budúcej spásy vo vedomí, že Boh nás miluje a túto lásku by sme mali odplácať rovnako vrúcny vzťahom k Bohu, ktorý predstavuje jadro našej viery.

Možno nasledujúce riadky pomôžu, aby na skvosty myslenia nesadol prach zabudnutia, nevšímavosti a ľahostajnosti. Tým viac, že krivka jeho osudu bola po celú dobu jeho pracovných aktivít deformovaná zlobou totalitného režimu, ktorý sa zahaloval do zdanlivo ľudomilnej diktatúry proletariátu. Kardinál Korec je dodnes živou otázkou dejinám a ich násilným tvorcom, prečo jeho životný program premeny robotníka v továrni na robotníka v Pánovej vinici predchádzajúci režim označil za vlastizradu a protištátnu činnosť.

Čím väčšie sú naše ťažkosti prerodu z totality k demokracii, ktorá by nám zaručila slobodu s bohatými parametrami kresťanského humanizmu, o to nebezpečnejšie sú zdanlivé dobrodenia totality v rôznych oblastiach hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho života, na

ktoré si spomenieme zoči-voči neúspechom neschopných politických vodcov dneška alebo skorumpovaných bielych golierov. Keby sa etické kódexy podnikov a podnikateľov, verejných činiteľov i radových zamestnancov inšpirovali ideami kardinála Korca, jeho spôsobom analýzy spoločenských javov a schopnosťou formulovať riešenia, ktoré otvárajú cestu k dôstojnému bytiu dobrých, pracovitých a spravodlivých ľudí, mohli by sme byť omnoho ďalej. Nielen bližšie k dôstojnému bytiu na Zemi, ale aj k večnej spásе.

V Bratislave, september 2019

Autor

◀ Nahrávka prvého rozhovoru v zámočkej záhrade kaštieľa v Malante
(vľavo moderátor relácie Ján Szelepcsényi)

1.

Tárnistá cesta za poslaním

V roku 880 priniesol arcibiskup Metod pápežovi Jánovi VIII. posolstvo kráľa Svätopluka. Pápež odpovedal ešte v júni toho istého roku pápežskou bulou, ktorou vzal pod ochranu celé Svätoplukovo kráľovstvo. Dnes sa často hovorí o kultúrnej identite a o osídlení podkarpatskej a podunajskej kotliny. Otec kardinál, nie sú tieto fakty dôkazom vyspelej úrovne vtedajších obyvateľov tejto oblasti, našich predkov?

Keď pápež Ján VIII. posielal bulu *Industriae tuae*, adresovanú milovanému synovi Svätoplukovi, isteže neposielal túto bulu ani na púšť, ani do tundry. Posielal ju do kráľovstva, ktoré bolo schopné poslať do Ríma vyslanstvo,